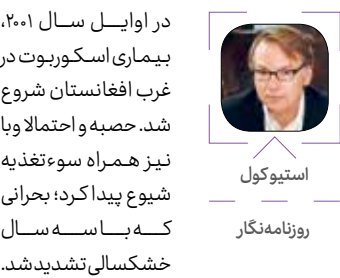

ذره بین

درس‌های شکست در افغانستان

در اوایل سال ۲۰۰۱، بیماری اسکوربوت در غرب افغانستان شروع شد. حصبه و احتمالا وبا نیز همراه سوءتغذیه شیوع پیدا کرد؛ بحرانی که با سه سال خشکسالی تشدید شد. در ماه می، رود لوپرز، کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان از این کشور دیدن کرد و در مورد فاجعه انسانی هشدار داد. سپس حملات ۱۱ سپتامبر اتفاق افتاد و پس از آن هواپیماهای جنگی آمریکا تقریبا ۱۸ هزار بمب روی مردم افغانستان ریختند. در پایان سال، طالبان سقوط کرد اما افغانستان همچنان تهدیدست ماند. طبق پیش بینی سازمان ملل، میانگین امید به زندگی در آنجا ۴۳ سال بود. به نظر می‌رسید اصلاح وضعیت ورشکسته افغانستان باید بخشی از پاسخ به حادثه ۱۱ سپتامبر باشد اما برخلاف انتظاها در سال‌های ابتدایی اشغال افغانستان توسط آمریکا، بازسازی این کشور و کمک‌های بشردوستانه در دستور کار دولت جورج دبلیو بوش نبود. دولت او در حمله به عراق متمرکز بود و فقط در سال ۲۰۰۶، پس از افزایش احتمال بازگشت طالبان، ایالات متحده کمک‌های خود را برای تقویت نهادهای دولتی افغانستان و مبارزه با تجارت تریاک افزایش داد. باراک اوباما هم سرمایه‌گذاری‌هایی را در ارتش و جامعه مدنی افغانستان انجام داد اما افزایش کمک‌ها، فساد را تشدید کرد و اعتبار دولت کابل را کاهش داد. زمانی که جو بایدن به کاخ سفید رسید به نظر می‌رسید خودکفا شدن افغانستان خیلی دور از دسترس است.

بایدن چندی قبل در گفت‌وگو با ای‌بی‌سی‌نیوز توضیح داد، چرا در ماه آوریل خروج همه نیروهای آمریکایی از این کشور را اعلام کرده است: «ملت‌سازی در افغانستان برای من هیچ اهمیتی نداشت». تصمیم او تسخیر شهرهای افغانستان از سوی طالبان را به دنبال داشت و بایدن در توجیه تصمیم خود یک سخنرانی تلویزیونی کرد که در آن سعی داشت انتخاب‌های خود را به‌عنوان دکترین آینده‌نگر امنیت ملی ارائه کند. او گفت تصمیم او برای خروج فقط مربوط به افغانستان نیست. این در مورد پایان دادن به یک دوره عملیات نظامی بزرگ برای بازسازی سایر کشورهای است.

نتیجه‌لشکرکشی به افغانستان و عراق جنگ‌های آمریکا در افغانستان و عراق فاجعه بار بوده است. آنها باعث رادیکال شدن نیروهای تندرو شدند و جان نزدیک به ۷۰۰۰ نظامی آمریکایی و دست کم ۲۰۰ هزار غیرنظامی عراقی افتان را گرفتند. گرچه خروج نیروهای آمریکایی براساس توافق‌هایی بود که در دوره ترامپ با طالبان انجام شده بود اما نحوه انجام این کار توسط بایدن، توازن جنگ را تغییر داد. نیروهای امنیتی غنی شکست را پیش‌بینی می‌کردند و بسیاری از آنها به طرف طالبان رفتند. غنی در ۱۵ آگوست از افغانستان گریخت. دولت بایدن آشکارا از آمادگی ورود طالبان به کابل را نداشت. صحنه‌های بعدی که اتفاق افتاد، ماجرا را بسیار تلخ‌تر و افغانستان را به نمادی از شکست آمریکا تبدیل کرد؛ صحنه‌هایی از قبیل عکس بالگردهایی که کارکنان سفارت آمریکا را تخلیه می‌کردند و از همه تلخ‌تر تصویر افغان‌هایی که پس از تلاش برای چسبیدن به چرخ‌های هواپیما نظامی آمریکا سقوط کردند و جان خود را از دست دادند. در ۲۶ آگوست هم یک بمبگذار انتحاری به دروازه شلوغ فرودگاه حمله کرد و ۳ اسرباز آمریکایی و دست کم ۹۰ افغان را کشت. در ماجرای خروج نیروهای آمریکایی و متحدانشان، بیش از ۱۰۰ هزار نفر قبل از پایان یافتن ضرب‌الاجل در ۲۰ آگوست به محل امن منتقل شدند اما با اعتراف دولت آمریکا، حدود ۲۰۰ شهروند آمریکایی که می‌خواستند افغانستان را ترک کنند و ده‌ها هزار نفر از شهروندان افغانستانی که با نیروهای آمریکایی همکاری کرده بودند، جا ماندند. در حادثه ۱۱ سپتامبر، آمریکایی‌ها دریافتند امنیت آنها از امنیت افغان‌هایی که در کشوری دورافتاده و بحران‌زده زندگی می‌کنند چنانست. القاعده هنوز هم وجود دارد، گرچه سازمان‌های اطلاعاتی معتقدند اکنون بسیار کمتر قادر به حمله به قاره آمریکاست. حوادثی نظیر بحران افغانستان، بحران آب و هوا و همه‌گیری کرونا آشکار می‌کند ما با تهدیدهای جدید برای امنیت جمعی روبه‌رو هستیم و آمریکا باید از این مسائل درس بگیرد. /میدل‌ایست‌آی

دور دنیا

برگزاری اجلاس گروه ۲۰ در پایتخت ایتالیا

اولین حضور رهبر طالبان در یک مراسم عمومی

هبت...! آخوندزاده، رهبر گروه طالبان برای نخستین بار پس از تسلط این گروه بر افغانستان در میان جمعیتی در شهر قندهار حضور یافته و سخنرانی کرد. رحمتا...! نربوال، رئیس اطلاعات اداره اطلاعات و فرهنگ طالبان در قندهار با انتشار مطلبی در توئیتر این خبر را اعلام کرد و نوشت که هبتا...! آخوندزاده روز شنبه در «دارالعلوم حکیمه» در این ولایت سخنرانی کرده است. هبتا...! آخوندزاده در سال‌های اخیر در انتظار عمومی حضور نیافته و به‌صورت مخفیانه زندگی کرده است. / فارس

اجلاس گروه ۲۰ در حالی در ایتالیا برگزار می‌شود که تصمیمات قبلی این گروه در مواجهه با بحران‌های جهانی راه به جایی نبرده است

گروه صفر

نشست گروه ۲۰ در کشور ایتالیا در حال برگزاری است. این نشست از روز شنبه آغاز شده و قرار است موضوعات متنوعی از جمله نحوه مواجهه با بحران کرونا در جهان، مدیریت آثار و تبعات اقتصادی ناشی از شیوع کووید-۱۹ در کشورهای صنعتی، نحوه مقابله با گرمایش زمین و تغییرات اقلیمی و زیستی و... مورد بررسی قرار گیرد. با این حال ۲۰ کشور صنعتی جهان بارها در این خصوص با یکدیگر سخن گفته‌اند و خروجی تصمیمات آنها نیز بهبود اوضاع در این حوزه‌ها نبوده است؛ یکی از اصلی‌ترین دلایل ناکامی گروه ۲۰ در مواجهه با بحران‌های جمعی، نقش بسیاری از اعضای این گروه در ایجاد این بحران‌ها بوده است. به عبارت بهتر، در این آورده‌گاه تولیدکنندگان بحران در کسوت حل‌کنندگان بحران وارد عمل می‌شوند؛ تناقضی که به لحاظ عقلانی توجیهی ندارد.

حنیف غفاری
دبیر گروه بین‌الملل

۲ غایب نشست گروه ۲۰

نشست کشورهای عضو گروه ۲۰، روز شنبه ۳۰ اکتبر / ۸ آبان، در رم پایتخت ایتالیا آغاز شد و رهبران مهم‌ترین قدرت‌های اقتصادی جهان برای نخستین بار پس از همه‌گیری کرونا، به صورت حضوری در این اجلاس شرکت کردند. در این نشست دو روزه، علاوه بر جو بایدن رئیس جمهور آمریکا، امانوئل مکرون رئیس جمهور فرانسه، آنگلا مرکل صدراعظم آلمان، بوریس جانسون نخست‌وزیر انگلیس، ماریو دراگی نخست‌وزیر ایتالیا و سران کشورهای عربستان سعودی، هند و ترکیه نیز حضور یافته‌اند. این در حالی است که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه و شی جین پینگ، رئیس جمهور چین، دو غایب بزرگ اجلاس گروه ۲۰ محسوب می‌شوند و از طریق کنفرانس ویدئویی شرکت خواهند کرد. رهبران مهم‌ترین قدرت‌های اقتصادی

وعده تکراری اخذ مالیات از شرکت‌های چند ملیتی

همچنین احتمال می‌رود که سران کشورهای عضو گروه ۲۰ در جریان نشست دو روزه خود در رم، توافق بر سر موضوع اخذ مالیات از شرکت‌های چند ملیتی در سطح جهان را نهایی کنند. این توافق از فرار مالیاتی شرکت‌های چند ملیتی در کشورهای که تاکنون با مالیاتی اخذ نمی‌کردند یا مالیات کمی دریافت می‌کردند، جلوگیری می‌کند. اجرای طرح اخذ مالیات دست‌کم ۱۵ درصدی

هم‌پوشانی نشست گروه ۲۰ و نشست گلاسکو

فصل پرسش‌های باقی مانده و متقاعد کردن کشورهایی که هنوز اهدافی جدی برای خنثی‌سازی انتشار کربن اتخاذ نکرده‌اند، بسیار مهم دانست.

رایزنی‌های برجامی بایدن در گروه ۲۰

جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا در نشست گروه ۲۰، رایزنی‌های مستقیم خود را با اعضای این نشست بر سر نحوه برگزاری مذاکرات هسته‌ای وین و چگونگی طرح مطالبات غرب در سلسله گفت‌وگوهای برجامی جدید با ایران آغاز کرده است. آمریکا، انگلیس، فرانسه و آلمان که اعضای وزرای خارجه دولت‌های آنها در سال ۲۰۱۵ میلادی در پای سند توافق هسته‌ای موجود است، جملگی از اعضای گروه ۲۰ محسوب می‌شوند. با این حال اکنون آمریکا به واسطه خروج رسمی از توافق هسته‌ای، جزو اعضای کمیته مشترک برجام محسوب نمی‌شود. درست در روز قبل از برگزاری اجلاس گروه ۲۰، مقامات کاخ سفید و سه کشور اروپایی با انتشار بیانیه‌ای ضمن طرح ادعاهای همیشگی و بدون سند خود درخصوص فعالیت‌های هسته‌ای نظامی ایران، خواستار مواجهه با این اقدامات شدند. همین مساله به‌خوبی نشان می‌دهد که واشنگتن و شرکای اروپایی آن اساسا اراده و قدرتی برای بازگشت واقعی به توافق هسته‌ای ندارند. یکی از اصلی‌ترین دلایل انتشار این بیانیه، تأثیرگذاری مشترک آمریکا و ترویجکای اروپایی بر فضای گروه ۲۰ (جهت تأثیرگذاری بر فضای مذاکرات وین) بوده است.

قرداحی: استعفا نمی‌کنم

جرج قرداحی، وزیر اطلاع‌رسانی لبنان که مورد حمله عربستان سعودی و برخی از کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس واقع شده، استعفا ی خود را تکذیب و تأکید کرد که استعفا نخواهد کرد. هفته گذشته، قرداحی در یک برنامه تلویزیونی که قبل از وزیر شدنش ضبط شده بود به‌صراحت بر ضرورت توقف تجاوز به یمن تأکید کرد و گفت که عربستان سعودی و کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس باید به جنگ بپیوهود خود علیه ملت یمن پایان دهند. /الجیدل لبنان

هم‌فکری بانیان بحران افغانستان!

یکی دیگر از مسائلی که در نشست گروه ۲۰ مورد توجه قرار گرفته است، به مسائل جاری در افغانستان بازمی‌گردد. در این میان نکته محوری و مهمی وجود دارد که نمی‌توان به‌سادگی از کنار آن گذشت؛ این‌که از میان ۲۰ عضو این گروه (گروه ۲۰) هشت کشور یعنی آمریکا، ایتالیا، اسپانیا، آلمان، انگلیس، فرانسه، کانادا و ترکیه عضو پیمان ناتو هستند، یعنی دقیقا همان کشورهایی که در طول ۲۰ سال اشغالگری، مولد بحران‌های مستمر امنیتی، اقتصادی، سیاسی و داخلی در افغانستان بوده‌اند. از سوی دیگر، چهار کشور دیگر عضو گروه ۲۰ یعنی کره جنوبی، عربستان سعودی، ژاپن و استرالیا نیز در طول دو دهه اشغالگری ناتو در افغانستان، حکم شرکای امنیتی واشنگتن در این کشور آسیایی را ایفا کرده و حتی نیروهای خود را نیز در قالب کمک به ناتو، به افغانستان اعزام کرده بودند. بدیهی است که در چنین شرایطی هم‌فکری کشورهای عضو گروه ۲۰ در قبال بحران افغانستان، آن هم در غیبت سران دو کشور روسیه و چین، نه‌تنها نتیجه‌ای به سود امنیت افغانستان نخواهد داشت، بلکه می‌تواند مولد بحران‌های تازه‌تری در این کشور باشد.

کرونا به گروه ۲۰ افتخار می‌کند!

یکی دیگر از سوالاتی که اعضای گروه ۲۰ باید نسبت به آن پاسخگو باشند، به مساله مواجهه جمعی با بحران کرونا بازمی‌گردد. در سال گذشته و در جریان رایزنی اعضای گروه ۲۰ با یکدیگر، همه اعضا متعهد شدند تلاش موثر و مشترکی را در مواجهه جهانی با بحران کرونا صورت دهند. یکی از مسائلی که در نشست سال گذشته مدنظر قرار گرفت، به توزیع عادلانه واکسن کرونا در جهان بازمی‌گشت، تعهدی که هیچ‌گاه شاهد تحقق آن نبودیم! براساس گزارش رسانه‌های غربی، کشورهای ثروتمند یک میلیارد و ۲۰۰ هزار دوز واکسن اضافی ذخیره دارند که بیشتر از نیاز آنها است. اخیرا شبکه بلومبرگ در گزارشی در این خصوص گفت: «کشورهای ثروتمند می‌توانند حدود ۸۰ درصد از جمعیت بالای ۱۲ سال خود را واکسینه کرده، حتی برنامه‌های تزریق دوز تقویتی واکسن را ادامه دهند و در عین حال مقادیر هنگفتی را برای توزیع در جهان در اختیار دارند.» کشورهای ثروتمند با فشار فزاینده برای انتقال ذخایر مازاد واکسن خود به کشورهایی با درآمد پایین مواجه هستند و این در حالی است که یک تحقیق جدید نشان می‌دهد آنها احتمالا تا پایان سال جاری میلادی حدود یک میلیارد و ۲۰۰ هزار دوز مازاد در اختیار دارند. تحقیقات شرکت ایرفینیتی مستقر در لندن نشان می‌دهد آمریکا، انگلیس، کشورهای اروپایی و برخی دیگر از کشورها ضمن واکسینه کردن ۸۰ درصد جمعیت بالای ۱۲ سال و ارائه برنامه دوز تقویتی واکسن کرونا، همچنان ذخایر هنگفتی از واکسن را در اختیار دارند که می‌توانند آنها را در بین کشورهای نیازمند جهان توزیع کنند. این کشورها تاکنون چندان به تعهدات خود برای توزیع واکسن بین کشورهای فقیرتر عمل نکرده‌اند و برخی از آنها تزریق واکسن تقویتی را برای مقابله با سویه دلتای کرونا آغاز کرده‌اند. مدافعان سلامت نگران آن هستند که روند کند واکسیناسیون در جهان دوران همه‌گیری را طولانی‌تر کرده و نگرانی‌های جدیدی را درباره ظهور سویه‌های جدید کرونا ایجاد کند. برخی از آنها خواستار شفافیت بیشتر و توافقات بیشتر بین دولت‌ها و شرکت‌های تولیدکننده واکسن هستند. در شرایطی که آمریکا و اعضای اروپایی گروه ۲۰، اصلی‌ترین احتکارکنندگان واکسن کرونا محسوب می‌شوند، قطعا وعده‌های آنها درخصوص مواجهه جمعی با بحران کرونا، چیزی جز یک طنز تلخ محسوب نمی‌شود.

تظاهرات فعالان محیط‌زیست علیه سران گروه ۲۰

هزاران نفر از کنشگران زیست‌محیطی همراه با اتحادیه‌های کارگری ایتالیا و احزاب چپ‌گرای اروپایی همزمان با برگزاری اجلاس گروه ۲۰ در رم، پایتخت ایتالیا، تظاهرات کردند. معترضان خواستار اتخاذ مقررات سختگیرانه‌تر از سوی رهبران ۲۰

اقتصاد بزرگ جهان برای جلوگیری از روند افزایش دمای کره زمین و به‌ویژه پایان دادن به استفاده از سوخت‌های فسیلی شدند. براساس آخرین گزارش آژانس آب‌وهوای سازمان ملل متحد، ادامه وضعیت کنونی منجر به افزایش ۷/۲ درجه‌ای میانگین دمای کره زمین خواهد شد که وضعیتی فاجعه‌بار را برای بسیاری از انسان‌ها ایجاد می‌کند. براساس گزارش یورونیوز، بسیاری از سازمان‌دهندگان و شرکت‌کنندگان در تظاهرات روز شنبه، اعضای دو جنبش «جمعه‌ها برای آینده» و «شورش انقراض» بودند. این کنشگران می‌گویند تصمیم‌های اتخاذشده از سوی رهبران گروه ۲۰ به هیچ‌وجه پاسخگوی فوریت آب‌وهوایی کنونی نیست. سازمان شورش انقراض خواستار به صفر رساندن استفاده از سوخت‌های فسیلی مولد آلاینده‌های کربن تا سال ۲۰۴۵ میلادی است. اعضای احزاب چپ‌گرای ایتالیایی و کارگران الیتالیا (خطوط ملی سابق هواپیمایی ایتالیا) از دیگر گروه‌های مشارکت‌کننده در این تظاهرات بودند و خواسته اصلی آنها توجه بیشتر به عدالت اجتماعی در برنامه‌های احیای اقتصادی پس از همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ بود.

تبدیل واژه اقتصاد جهانی به بازیچه گروه ۲۰

در عرصه مواجهه با بحران‌های اقتصادی در عرصه روابط بین‌الملل نیز در طول سال‌های گذشته و اخیر، رایزنی‌های زیادی در گروه ۲۰ صورت گرفته است. اما علی‌رغم صدور بیانیه‌های جمعی و بعضا در ظاهر تعهدآور در این خصوص، بحران اقتصادی در جهان روز به روز عمیق‌تر می‌شود. بسیاری از تحلیلگران مسائل اقتصاد بین‌الملل معتقدند که اساسا فرصت و بستری برای همگرایی میان اعضای گروه ۲۰ بر سر مواجهه با بحران‌های اقتصادی جاری در نظام بین‌الملل وجود ندارد، زیرا قرانت هر یک از بازیگران نسبت به مفهوم اقتصاد جهانی با یکدیگر متفاوت است. بی‌دلیل نیست که سازمان تجارت جهانی نیز در طول سال‌های اخیر بیشتر از این‌که یک کانون تنظیم‌کننده مناسبات بین‌المللی در عرصه تجارت و اقتصاد باشد، به کانون منازعه بازیگران اقتصادی مطرح دنیا با یکدیگر مبدل و از تأثیر و قدرت آن در حل بحران‌های جهانی کاسته شده است. معضلات و آسیب‌های جاری در مجموعه گروه ۲۰، شامل دو آسیب زیربنایی (ساختاری) و روبرنایی بوده و باید ادعان کرد که سران ۲۰ قدرت اقتصادی دنیا، همچنان توافق مواجهه با این دو نوع آسیب خطرناک را ندارند. نکته مهم‌تر این‌که مناسبات پشت پرده امنیتی و سیاسی موجود میان برخی بازیگران گروه ۲۰ (از جمله عضویت برخی اعضای گروه ۲۰ در ناتو)، بر مناسبات اقتصادی آنها سایه افکنده است. همین مساله سبب شده تا بسیاری از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی اعضا، تحت تأثیر دیگر مناسبات آنها با یکدیگر قرار گیرد.